

1 Ar trebui să mă adresez unei instanțe de drept comun sau unei instanțe specializate (de exemplu unei instanțe cu competențe în materie de litigii de muncă)?

În Slovenia, instanțele locale (*okrajna sodišča*) și instanțele districtuale (*okrožna sodišča*) au competență în litigiile civile în materie de daune în primă instanță. Acestea au competența de a judeca toate litigiile și cauzele specifice de drept civil (acordare de despăgubiri, litigii legate de proprietate, litigii familiale etc.). Delimitarea competenței între instanțele locale și cele districtuale este prezentată mai jos.

În schimb, doar instanțele districtuale sunt competente pentru audierea și judecarea cauzelor legate de dreptul comercial în primă instanță. Litigiile comerciale sunt cele în care fiecare dintre părțile dintr-o cauză civilă este o societate, o instituție (inclusiv instituții publice), o cooperativă, statul sau o comunitate locală autonomă din punct de vedere administrativ. Litigii comerciale sunt, de asemenea, litigiile legate de relațiile juridice dintre comercianții individuali care provin din activitatea lor lucrativă și o societate, instituție (inclusiv instituții publice), cooperativă, statul sau o comunitate locală autonomă din punct de vedere administrativ.

Legea atribuie competență pentru litigiile de muncă instanțelor de muncă (*delovna sodišča*) și instanțelor sociale (*socialna sodišča*), chiar dacă respectiva cauză implică un litigiu civil. Litigiile de muncă implică relațiile dintre un angajator și un angajat și o încălcare a drepturilor și a obligațiilor care decurg din relațiile de muncă. Instanța de muncă are competența de a judeca litigii individuale de muncă (litigii care provin din relațiile de muncă, litigii legate de drepturile de proprietate rezultate din relațiile de muncă), litigii colective de muncă (litigii în care una dintre părți este de obicei un sindicat sau altă formă instituțională de reprezentare a angajaților), litigii legate de legalitatea grevelor și litigii legate de participarea angajaților la conducere), care sunt consacrate în dreptul sloven. Instanțele sociale se pronunță asupra drepturilor care provin din asigurarea de invaliditate și de pensie, din asigurarea de sănătate și ajutorul de șomaj, precum și asupra dreptului la prestații familiale și sociale.

Întrucât problema competenței apare doar atunci când o acțiune sau o plângere este depusă la o instanță (înainte ca instanța să audieze sau să judece o cauză, aceasta stabilește în primul rând dacă respectiva cauză intră în competența sa jurisdicțională), se recomandă mai întâi consultarea unui avocat, pentru a se evita întârzierile nejustificate. O instanță trebuie să acorde întotdeauna atenție, în orice procedură pe care o desfășoară, aspectelor legate de competența sa jurisdicțională și să se asigure că niciun alt organism nu are competență asupra unei cauze (de exemplu, un organism administrativ). Atunci când consideră necesar, o instanță trebuie să respingă cererea reclamantului;

aceasta duce la pierderi inutile de timp și la creșterea costurilor pentru partea implicată. Informații referitoare la organizarea, amplasarea și competența instanțelor pot fi găsite, de asemenea, pe site-ul oficial al Curții Supreme a Republicii Slovenia (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*): <http://www.sodisce.si/>

2 În cazul în care instanțele de drept comun sunt competente în materie (respectiv acestea sunt instanțele care sunt responsabile de soluționarea unor astfel de cauze) cum pot ști cărei instanțe anume trebuie să mă adresez?

O acțiune poate fi depusă la orice instanță din Republica Slovenia, însă orice persoană care depune o acțiune ar trebui să acorde atenție competenței materiale (stabilirea instanței care are competență jurisdicțională asupra conținutului cauzei) și competenței teritoriale. Informațiile de bază, inclusiv adresele instanțelor locale și ale instanțelor districtuale din Slovenia, sunt disponibile pe site-ul oficial al Curții Supreme a Republicii Slovenia: <http://www.sodisce.si/>

În Slovenia, competența materială în primă instanță sau posibilitatea ca o instanță să se poată pronunța asupra cererii specifice a unei părți este împărțită între instanțele locale și cele districtuale. Următoarele două criterii sunt decisive atunci când se ia o decizie cu privire la instanța care urmează să se pronunțe asupra unei cauze: valoarea cererii (obiectul litigiului) și temeiul juridic pentru relația care face obiectul litigiului (conținutul și obiectul litigiului). Regula generală este că o instanță districtuală judecă litigiile mai importante, în care obiectul litigiului are o valoare ridicată, în cazul în care litigiul are o importanță semnificativă pentru viața uneia dintre părți, sau în cazul în care acesta este complex din punct de vedere juridic, întrucât instanțele sunt obligate, în pronunțarea deciziei lor, să aplice legile care abordează aspecte juridice complexe și sensibile (de exemplu divorțul, întreținerea copilului).

Instanțele superioare (*višja sodišča*) cu competență generală, care sunt în număr de patru în Slovenia, judecă cauzele în a doua instanță. Depunerea unei acțiuni la o astfel de instanță în mod direct nu este posibilă. Instanțele superioare judecă apelurile împotriva hotărârilor instanțelor locale și districtuale; de asemenea, acestea judecă litigiile legate de competența jurisdicțională între instanțele locale și cele districtuale în regiunea teritorială pe care acestea o acoperă.

Curtea Supremă a Republicii Slovenia are competența de a judeca apelurile împotriva hotărârilor instanțelor superioare, în special de a pronunța hotărâri legate de revizuire și de cereri privind protecția legalității. În cazul în care sunt utilizate căi de atac extraordinare, o parte interesată trebuie să fie asistată de un avocat; conform legii, numai avocații calificați pot efectua acte procedurale specifice în fața Curții Supreme.

2.1 Există o diferență între instanțele de drept comun „inferioare” și „superioare” (de exemplu instanțe districtuale considerate instanțe inferioare și instanțe regionale considerate instanțe superioare) și, dacă există, care este instanța competentă pentru soluționarea cauzei mele?

Astfel cum se menționează la punctul precedent, competența în primă instanță este împărțită între instanțele locale și cele districtuale; totuși, aceste două tipuri de instanțe nu se află într-o relație ierarhică strictă. Competența instanțelor este stabilită prin lege, dar în general este adevărat că instanțele districtuale audiază de obicei cauze care sunt mai complexe în drept și în fapt.

Codul de procedură civilă (*Zakon o pravdnem postopku, ZPP*) prevede că instanțele locale, care în Slovenia sunt în număr total de 44, sunt competente pentru judecarea următoarelor cauze:

- revendicările legate de legea proprietății în care valoarea proprietății care face obiectul litigiului nu depășește 20 000 EUR;
- litigii legate de încălcarea proprietății;
- litigii legate de servitute și de ipotecarea imobilelor;
- litigii între proprietari și chiriași.

De asemenea, instanțele locale judecă cauzele în materie de asistență judiciară pentru care nicio altă instanță nu are competență conform legii, precum și alte cauze stabilite prin lege.

Instanțele districtuale, în număr de 11 în Slovenia, sunt competente pentru judecarea următoarelor cauze:

- revendicările legate de legea proprietății în care valoarea proprietății care face obiectul litigiului depășește 20 000 EUR;
- litigiile privind stabilirea sau contestarea paternității ori a maternității;

litigiile în materie matrimonială;

litigiile privind obligația juridică de întreținere;

litigiile privind protejarea și creșterea copiilor;

litigiile privind contactele copiilor cu părinții și cu alte persoane, atunci când acestea sunt soluționate în comun cu litigiile legate de protejarea și creșterea copiilor;

litigiile privind dreptul de autor și protejarea sau folosirea invențiilor și a mărcilor distinctive sau dreptul de a folosi o denumire comercială; precum și litigiile privind protejarea concurenței;

litigiile comerciale;

litigiile legate de procedura de faliment.

Judecarea litigiilor legate de drepturile de proprietate intelectuală în primă instanță se încadrează exclusiv în competența teritorială a instanței districtuale din Ljubljana. De asemenea, instanțele districtuale au competență în litigiile legate de asistența judiciară internațională și de asistența judiciară în procedurile de recunoaștere a hotărârilor instanțelor străine și, de asemenea, judecă alte cauze stabilite prin lege.

2.2 Competența teritorială (instanța din orașul A sau din orașul B este instanța competentă în ceea ce privește cauza mea?)

În principiu, o acțiune poate fi depusă la orice instanță de prim grad din Slovenia prevăzută la punctele de mai sus. Instanța la care partea depune o acțiune trebuie să hotărască cu privire la competența acesteia de a audia cauza depusă înainte să înceapă judecarea cauzei. În cazul în care constată că nu are competență teritorială pentru o anumită cauză, aceasta poate declara că nu deține competență și poate ceda cauza unei alte instanțe; deși poate face acest lucru numai dacă partea adversă îi atrage atenția asupra lipsei de competență, instanța are obligația de a face acest lucru dacă o altă instanță are competență teritorială exclusivă de a judeca. În pofida acestui lucru, există câteva norme generale aplicate în vederea determinării competenței teritoriale a instanțelor care sunt avute în vedere pentru a se asigura menținerea costurilor la un nivel scăzut și soluționarea procedurilor cât mai repede posibil.

ZPP include o dispoziție privind competența teritorială generală și specifică; aceasta este determinată în raport cu obiectul litigiului și cu părțile acestuia.

Detaliile sunt prezentate la punctele de mai jos.

2.2.1 Regula în materie de competență teritorială

Acesta prevede că într-o cauză deschisă împotriva unei persoane fizice sau juridice, cauza trebuie depusă la instanța care are competență în regiunea în care acuzatul își are reședința permanentă sau în care persoana juridică își are sediul. În cazul în care aceasta este o cauză împotriva unui resortisant străin, persoană fizică sau juridică, instanța cu competență teritorială generală este instanța cu competență în regiunea din Slovenia în care persoana fizică își are reședința sau în care persoana juridică își are sucursala.

2.2.2 Reglementări particulare

În anumite cazuri, ZPP oferă părților dintr-o cauză posibilitatea de a depune o acțiune la o altă instanță și nu la cea care are competență teritorială generală conform normei. În cazurile definite special (cu privire la obiectul sau la conținutul litigiului), o parte poate să depună o acțiune numai la instanța care are competența unică de a judeca cauza respectivă; în acest caz, este vorba de competență teritorială exclusivă.

În cazul în care un reclamant depune o acțiune la o instanță care nu are competență teritorială, acest lucru trebuie declarat ca atare, iar cauza este transferată la o altă instanță competentă, cauza continuând ca și cum ar fi început să fie judecată de respectiva instanță competentă.

2.2.2.1 Când pot alege între instanța din raza teritorială în care pârâțul își are domiciliul (instanța determinată prin aplicarea regulii de bază) și o altă instanță?

Astfel cum s-a menționat, în anumite cauze, două instanțe pot avea în mod simultan competență teritorială. În acest caz, una dintre părți poate alege la care instanță să depună acțiunea (**competență opțională**).

Competența de acest tip este definită la articolele 49-65 din Codul de procedură civilă; prin urmare, numai cauzele cele mai importante și cele cu cea mai mare importanță pentru viața părților la o cauză sunt prezentate mai jos.

În litigiile în materie de întreținere matrimonială, nu are competență doar instanța cu competență teritorială generală, ci și instanța cu competență în regiunea în care reclamantul (beneficiarul întreținerii) își are reședința permanentă. Opțiunea de selectare a instanțelor este, de asemenea, disponibilă părților în litigiile în materie matrimonială (cauzele de divorț). În acest caz, instanța care are competență este cea din regiunea în care soții au avut ultima reședință permanentă comună. În litigiile privind stabilirea sau contestarea paternității sau a maternității, instanța competentă este cea din regiunea în care copilul, care are dreptul conform legislației slovene să depună o acțiune, își are reședința permanentă sau temporară. În cazul în care o instanță din Slovenia are competență în astfel de litigii, deoarece reclamantul are reședință permanentă în Slovenia, instanța din regiunea în care reclamantul are reședință permanentă are și competență teritorială. În litigiile necontractuale pentru despăgubiri (acestea sunt cel mai frecvent cauze legate de accidente rutiere) are competență instanța care acționează în regiunea în care s-a produs evenimentul cu daune (de exemplu, locul accidentului rutier) sau instanța care acționează în regiunea în care s-au produs consecințele daunelor, împreună cu instanța cu competență teritorială generală. În caz de producere a unei daune care conduce la pierderea vieții sau la prejudicii grave, instanța din regiunea în care reclamantul are reședință permanentă sau temporară are, de asemenea, competență. În litigiile care provin din relațiile contractuale între părți, instanța din regiunea în care sunt îndeplinite relațiile contractuale este, de asemenea, competentă; o situație similară există în ceea ce privește litigiile legate de cambii sau cecuri (instanța care acoperă regiunea în care se efectuează plata).

În plus, competența opțională este, de asemenea, stabilită în litigiile care decurg din relațiile contractuale dintre consumatori în care solicitantul este consumator (exclusiv o persoană fizică). În aceste cazuri, pe lângă instanța cu competență teritorială generală, instanța în jurisdicția căreia consumatorul își are domiciliul permanent sau temporar este, și ea, competentă. În cazul în care reclamantul dintr-un litigiu care rezultă din relația contractuală dintre consumatori este o întreprindere, instanța teritorială competentă este instanța în a cărei jurisdicție este domiciliat permanent sau temporar consumatorul. Schimbarea jurisdicției teritoriale este posibilă numai dacă există un acord încheiat între consumator și întreprindere după ce a luat naștere litigiul sau un acord care permite, de asemenea, consumatorului să inițieze proceduri în alte instanțe. În plus, în litigiile care au legătură cu o relație de asigurare în care reclamantul este o societate de asigurări, pe lângă instanța cu competență teritorială generală, este de asemenea competentă instanța în a cărei rază teritorială se află domiciliul sau sediul permanent al solicitantului. În cazul unui litigiu care rezultă dintr-o relație de asigurare, o societate de asigurări nu poate introduce o acțiune decât la instanța judecătorească în jurisdicția căreia își are domiciliul sau sediul permanent sau temporar solicitantul, și anume titularul poliței de asigurare, sau persoana asigurată ori beneficiarul asigurării. O competență teritorială diferită poate fi aplicată numai pe baza unui acord încheiat după producerea litigiului sau a unui acord care permite, de asemenea, deținătorului poliței de asigurare, asiguratului sau beneficiarului asigurării să sesizeze o altă instanță.

Celelalte cazuri de competență opțională sunt, astfel cum s-a menționat, prevăzute în Codul de procedură civilă.

2.2.2.2 Când am obligația să aleg o instanță diferită de cea din raza teritorială în care pârâțul își are domiciliul (instanță determinată prin aplicarea regulii de bază)?

În anumite cauze, legea prevede o competență teritorială specială și stabilește o instanță unică cu competență de judecare a unei cauze specifice. Aceasta poartă denumirea de **competență teritorială exclusivă** și se aplică după cum urmează:

pentru litigiile legate de drepturile asupra proprietății imobiliare, încălcarea proprietății și închirierea proprietății, instanța cu competență teritorială exclusivă este instanța care acoperă regiunea în care este situată proprietatea;

pentru litigiile privind drepturile reale legate de ambarcațiuni maritime sau de aeronave (și litigiile legate de închirierea acestora), instanța cu competență teritorială exclusivă este instanța care acoperă regiunea în care este păstrat registrul privind ambarcațiunea maritimă sau aeronava respectivă;

pentru litigiile care apar în cursul sau ca rezultat al procedurilor de executare judiciară sau administrative și pentru litigiile care apar în cursul procedurilor de faliment sau în contextul acestora, instanța cu competență teritorială exclusivă este instanța din regiunea în care este situată instanța care desfășoară procedurile de executare sau de faliment.

2.2.2.3 Pot părțile însele să atribuie competență unei instanțe care altfel nu ar fi competentă?

Legislația slovenă permite părților dintr-o anumită cauză să încheie un acord cu privire la competența unei instanțe de prim grad (**acord privind competența teritorială**). Un acord între acestea poate modifica competența teritorială definită de lege, deși trebuie să se sublinieze că părțile nu pot încheia un acord de stabilire a competenței materiale, întrucât aceasta poate fi stabilită numai prin lege (a se vedea explicația de mai sus).

Părțile pot fi de acord ca o instanță de prim grad care nu deține în alte cazuri competența teritorială să poată să trateze cauza. Condiția de bază pe care trebuie să o îndeplinească părțile este ca instanța asupra căreia s-a convenit astfel să dețină competența de a judeca conținutul unei cauze sau să dețină competența materială (a se vedea separarea competenței între instanțele locale și cele districtuale). Nu este permisă încheierea unui acord atunci când legea prevede o instanță cu jurisdicție teritorială exclusivă (a se vedea punctul anterior).

Un acord între părți trebuie să fie încheiat în scris și trebuie să aibă legătură cu un anumit litigiu sau un litigiu viitor care apare sau care ar putea apărea din raportul juridic specific al acestora. Textul acordului trebuie să fie anexat de către reclamant la dosarul cauzei prin care sunt instituite procedurile depuse la instanța în cauză. Este important să se specifice că un acord privind jurisdicția teritorială nu poate fi încheiat în timpul procedurilor, adică atunci când o cauză a fost depunută la o instanță, fără ca un astfel de acord să fie anexat.

3 În cazul în care o cauză este de competența unei instanțe specializate, cum pot afla cărei instanțe trebuie să mă adresez?

Sistemul judiciar sloven nu are instanțe specializate în domeniul legislației în materie civilă și comercială (de exemplu, instanțe speciale pentru soluționarea litigiilor matrimoniale sau a litigiilor între părinți și copii), întrucât toate litigiile în materie civilă sunt soluționate la instanțele locale și districtuale sau la departamentele civile și comerciale ale acestora. Instanțele au departamente organizate (cauze civile, familiale, comerciale, de executare, necontencioase, succesoriale). În general, judecătorii specializați judecă litigiile în aceste departamente și pronunță hotărâri judecătorești.

Instanțele speciale sunt organizate numai pentru litigiile de muncă și sociale, iar competența și organizarea acestora sunt stabilite în observațiile introductive.

Linkuri utile

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Ultima actualizare: 08/09/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.